

..... [p1]

+

Bruges, le 3 Novembre 1882.

Ami,

Je me suis donné bien du mal pour obtenir l'autorisation de traduire et de publier l'œuvre de Dom Jacques Long, je veux dire l'histoire de la chartreuse de Shene-Nieupoort.¹ J'ai dû faire plusieurs courses au Couvent anglais, écrire trois lettres à la supérieure et une quatrième au [Révérend Père] Morris, en résidence à Manresa House, à Roehampton.² Ce savant religieux ayant jadis conçu le projet de publier en entier le [manuscrit] de notre Chartreux, les Dames Anglaises ont exigé qu'au préalable je consultasse le [Révérend Père] Morris, pour m'assurer de ses intentions. Ce dernier vient de me répondre qu'il lui était impossible, du moins en ce moment, de donner

.....

- 1 Ernest Rembry wilde delen van het manuscript *Notitia Carthusianorum Anglorum* (1743) van Dom James Long, dat werd bewaard in het Engelse Klooster te Brugge, laten vertalen voor publicatie in de *Annales de la Société d'Émulation*. Bij de opheffing van het klooster Sheen Anglorum hadden de Kartuziers hun boeken en handschriften in het Engelse Klooster in depot achtergelaten. De priorin, Mother Mary Augustine More (een directe afstammeling van Thomas More), verleende onderdak aan prior Dom Williams (de laatste prior van Sheen), die daar samen met twee andere broeders verbleef van juni tot november 1793. Hoewel Sheen Anglorum niet meer bestaat, worden het zegel en de archiefstukken bewaard in St. Hugh's Charterhouse te Parkminster. In 1960, na onderhandelingen met de algemene overste van de Kartuziers, werden de bewaarde boeken en documenten, die eerder in het klooster te Brugge waren, teruggegeven aan de Kartuziers. Het handschrift van Long bevindt zich sindsdien in de bibliotheek van de Kartuziers te Parkminster. De Engelse zusters in Brugge bezitten enkel nog een fotokopie. Het manuscript bevat twee teksten: de eerste vertelt het leven van de heilige Bruno, de stichter van de Kartuziers, terwijl de tweede de geschiedenis van de Engelse Kartuziers behandelt, met inbegrip van de geschiedenis van het klooster Shene-Nieuwpoort. Rembry schakelde Guido Gezelle in voor de vertaling. Hoewel Gezelle een deel van het manuscript vertaalde, werd zijn vertaling nooit voltooid of gepubliceerd. Rembry vond uiteindelijk een andere vertaler en publiceerde de Franse vertaling onder de naam van A.C. De Schrevel, hoewel de daadwerkelijke vertaling vermoedelijk door L.H. werd gedaan. (C. Verstraeten, *De briefwisseling tussen Guido Gezelle en Ernest Rembry 1872-1899*. Gent: Cultureel Documentatiecentrum Rijksuniversiteit, 1987, p.212-213).
- 2 Roehampton is een wijk in Londen. Parkstead House, nu onderdeel van de University of Roehampton, was in de 19e eeuw bekend als Manresa House en eigendom van de jezuïeten. Het oorspronkelijke huis werd gebouwd rond 1760 door Sir William Chambers, in opdracht van de 2e Graaf van Bessborough. Vanaf 1861 gebruikten de jezuïeten het als noviciaat en retraitehuis, geïnspireerd door Ignatiaanse spiritualiteit. Het huis werd uitgebreid met een kapel, ontworpen door Joseph John Scoles en voltooid in 1864, en later met noord- en zuidvleugels. Dichter Gerard Manley Hopkins verbleef er als novice van 1868 tot 1870. In de jaren 1950 werd een groot deel van het land onteigend, en in 1962 verlieten de jezuïeten het pand. Nadien werd het onder meer gebruikt als college en recreatief centrum. (Wikipedia)

suite à son projet, et qu'il applaudissait des deux mains à l'œuvre que je comptais entreprendre. Cette réponse a levé tous les obstacles, et la supérieure du Couvent anglais vient de m'octroyer aujourd'hui la faveur sollicitée. Voilà l'histoire du *[manuscrit]* et l'explication de mon long silence.

Avant de vous envoyer le précieux *[manuscrit]* de Dom Long, je vous prie de me dire, en toute franchise, si vous persistez dans votre résolution d'en traduire une partie, soit environ 150 pages, de 25 lignes chacune. Je sais que vous êtes chargé d'un ministère fort laborieux, et que votre savante Loquela absorbe ce qui vous reste de loisirs. Pourrez-vous assumer cette tâche supplémentaire, et, dans l'affirmative, combien de temps vous prendrait approximativement cette besogne? Il me faut ajouter que la Société d'Emulation ne rétribue pas ses collaborateurs, et leur offre, pour toute récompense, quelques exemplaires de leurs travaux. Cette perspective vous sourit-elle? J'attends votre

..... [p2]

réponse. Si elle est favorable, je vous ferai tenir le *[manuscrit]* de Long, Mercredi prochain, par l'entremise de Mr Eugène Van Damme, en ayant soin de vous indiquer les parties à traduire.

Je suis toujours en retard de vous procurer les renseignements, que vous m'avez demandés sur Ste Wilgeforte; mais je suis incroyablement embesogné par suite de la correction des dernières feuilles de mon travail,³ que je voudrais faire paraître avant le nouvel an, correction qui prend tout le temps libre, dont je dispose. Vous savez, n'est-ce pas, que les Bollandistes⁴ ont traité de S. Wilgeforte, au tome V. de Juillet (pp. 50-70)? On y trouve d'anciennes images de la sainte, des détails sur son culte en Allemagne, Belgique, etc. Les Acta SS.⁵ doivent se trouver à la bibliothèque Goethals.

.....

- 3 Het gaat over het tweede deel van zijn boek *Saint Gilles, sa vie, ses reliques, son culte en Belgique et dans le Nord de la France*. Het eerste deel verscheen in 1881, het tweede deel rond de jaarwisseling 1882-1883. Gezelle maakte een recensie "Boekenieuws" voor de *Gazette van Kortrijk*; 8 (27 januari 1883) 4, p.3.
- 4 De Bollandisten zijn een groep jezuïtische geleerden die sinds de 17e eeuw kritisch onderzoek doen naar de levens, cultussen en geschriften van heiligen, verzameld in de "Acta Sanctorum". (Wikipedia)
- 5 Oorspronkelijk de gerechtsprotocollen over de martelaren der eerste eeuwen. De naam wordt nu algemeen gebruikt voor de levensbeschrijvingen der heiligen. Het plan van een kritisch-wetenschappelijke behandeling van de heiligenlevens ging uit van H. Rosweijde s.j. (1603). G. Bolland, G. Henschen, D. Van Papenbroeck namen later zijn taak over en zetten het plan hechter in elkaar. De volgorde der levensbeschrijvingen valt samen met de kerkelijke kalender." (C. Verstraeten, *De briefwisseling tussen Guido Gezelle en Ernest Rembry 1872-1899*. Gent: Cultureel Documentatiecentrum Rijksuniversiteit, 1987, p.218).

Répondez-moi, s'il vous plaît, et croyez-moi bien

Votre tout dévoué en [*Notre Seigneur*]

Ernest Rembry

P.S. Je vous serais supérieurement reconnaissant, si vous pouviez m'obtenir en communication l'original de la lettre⁶ de Dom Hilarion Robinet, général des Chartreux, adressée à Messire Lauwereyns de Diepenheede, lettre dont vous avez inséré une traduction dans *Rond den Heerd*, an. 1869, p. 368.⁷ Cette lettre doit vous avoir été communiquée par le père (aujourd'hui décédé) de M. l'Avocat Guillaume Maertens-De Foor (demeurant aujourd'hui rue d'Ostende). Votre famille ayant eu des relations avec celle de Maertens,⁸ une demande de votre part aboutirait certainement. Cette lettre est précieuse, et je voudrais en insérer le texte dans l'Introduction de notre travail,⁹ où il faudra parler des alliances existant entre nos familles nobles et celle de Hardevust¹⁰ ou de S. Bruno. Tout à vous.

.....

- 6 G. Gezelle, Een Allegaartje. In: *Rond den Heerd*: 4 (9 oktober 1869) 46, p.368: "Brief van Pater Hilarion, Generaal van de Chartreusen, teekenende den 5 September 1789, uit la grande Chartreuse, bij Lyons; 't is eene antivoorde op het doodsbericht van M'heer Karel Pieter Joseph Xaverius Lauwereyns de Diepenhede, Heere van Roosendaale, Zuytcote, Rompoorte, Monswalle, enz."
- 7 Vertaling gepubliceerd als: Een Allegaartje. In: *Rond den Heerd*: 4 (9 oktober 1869) 46, p.368.
- 8 De vader van Guillaume Maertens was Jean Henri Corneille Maertens (1803–1857), jurist en magistraat. Hij was procureur des Konings te Brugge en liberaal volksvertegenwoordiger voor het arrondissement Brugge (1837–1848). Hij speelde een rol in het Brugse culturele leven, onder meer als medeoprichter van de plaatselijke afdeling van de Maetschappij tot bevordering der Nederduitsche Tael en Letterkunde. In de dagwijzer legt Gezelle de verwandschap uit tussen de familie Maertens en Sint Bruno de stichter van de Karthuizers. (G. Gezelle, *Dagwijzer* (bij Sint Bruno). In: *Rond den Heerd*: 4 (2 oktober 1869) 65, p.355).
- 9 De vertaling van het manuscript *Notitia Carthusianorum Anglorum* (1743) van Dom James Long,
- 10 De familie Hardevust, afkomstig uit Keulen, gold als van eenvoudige komaf, maar beweerde af te stammen van Sint-Bruno, de stichter van de kartuizerorde. De familie duikt op in Vlaanderen in de 14de eeuw. Gezelle schrijft erover in: *Dagwijzer* (bij Sint Bruno). In: *Rond den Heerd*: 4 (2 oktober 1869) 65, p.355 "Sint Bruno stamde uit eene edele keulensche familie, met den name von Hartenfaust, alias van Hardevuust of de duro Pugno; zijn vader was Ridder Bruno van Hardevuust en zijn broeder Baldwin van Hardevuust, die, tot aan het jaar 1734, naam- en wapenerven gehad hebben te Sint Winnocksbergen; jonkvrouwe Maria Hardevuust onder andere was huisvrouw van Heer Paul van der Nimmen, die overleed 't jaar 1655; op den 17 November 1654, verhuwlijkte Heer Pauwel zijne dochter Johanna Maria aan den weledelen Heer Maarten Lauwereyns de Diepenhede, wier edele stam nog levende is te Brugge in den weledelen en achtbaren persoon van Meerouwe Victoria Jacqueline Antonia Colleta Ghislina Lauwereyns de Diepenhede de Roosendaale, weduwe van Mijnheer Jan Hendrik Cornelis Maertens, wijlend 's Konings Procureur, etc., etc. Aldus is Sint Bruno verbonden, met den bloede, aan eene van de edelste en treffelijkste familiën van Brugge, welke familie zelve met al den hoogera adel dezer stad veelszins en langs alle kanten verbindtenisse heeft."

Briefbeschrijving

Verzender	Rembry, Ernest
Ontvanger	[Gezelle, Guido]
Verzendingsdatum	03/11/1882
Verzendingsplaats	Brugge (Brugge)
Annotatie	Adressaat gereconstrueerd op basis van toegevoegde notitie.
Annotatie	Adressaat gereconstrueerd op basis van toegevoegde notitie.
Gepubliceerd in	De briefwisseling tussen Guido Gezelle en Ernest Rembry 1872-1899 / door Caroline Verstraeten. - Gent : Cultureel Documentatiecentrum Rijksuniversiteit, 1987, p.52-54

Documentbeschrijving

Fysieke bijzonderheden

Drager	1 enkel vel, 217 mm x 141 mm papier, wit papiersoort: 2 zijden beschreven, inkt
Staat	volledig
Toevoegingen	op zijde 1 links in de bovenrand: Aan G. Gezelle (inkt, hand P.A.)

Bewaargegevens

Land	België
Plaats	Brugge
Bewaarplaats	Guido Gezellearchief
ID Gezellearchief	5291
Bibliotheekrecord	https://anet.be/desktop/gga/nl/opacgga/nr=tg:gga_6.11594

Inhoud

Incipit	Je me suis donné bien du mal pour obtenir
Samenvatting	vertaling ter publicatie in 'Annales de la Société d'Emulation 'van delen uit het manuscript van Dom James Long, 'Notitia Carthusianorum Anglorum' (1743), dat bewaard werd in het Engelse Klooster te Brugge
Tekstsoort	brief
Talen	Frans

Gevolgte codeerpraktijk

De tekst werd diplomatisch getranscribeerd, en aangevuld met een editoriale laag.

De oorspronkelijke tekst werd ongewijzigd getranscribeerd; alleen typografische regeleindes en afbrekingstekens, en niet-betekenisvolle witruimte werden genormaliseerd.

Auteursingrepen in de tekst (toevoegingen, schrappingen), en latere redactie-ingrepen (schrappingen, toevoegingen, taalkundige notities) door de lezer werden overgenomen en expliciet gemarkeerd.

Voor een aantal tekstfenomenen werden naast de oorspronkelijke vorm ook editeursingrepen opgenomen in de transcriptie: oplossingen voor niet-gangbare afkortingen en correcties voor manifeste fouten. Daarnaast bevat de transcriptie editeursingrepen ter verbetering van de leesbaarheid (toevoegingen, reconstructies) of ter motivering van transcriptie-beslissingen (aanduiding van onzekere lezingen, weglating van onleesbare tekst). Alle editeursingrepen worden expliciet gemarkeerd.

Colofon

Titel	03/11/1882, Brugge, Ernest Rembry aan [Guido Gezelle]
Editeur	Rik Van Gorp; Els Depuydt; Universiteit Antwerpen; Marc Carlier (research)
Wetenschappelijke leiding	Els Depuydt
Partners	Openbare Bibliotheek Brugge (Guido Gezellearchief); Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren); Instituut voor de Studie van de Letterkunde in de Lage Landen (ISLN) (Piet Couttenier, Universiteit Antwerpen); Guido Gezellegenootschap
Uitgever	Guido Gezellearchief, KANTL/CTB
Plaats van uitgave	Brugge, Gent
Publicatiedatum	2026

Beschikbaarheid	Teksten en afbeeldingen beschikbaar onder een Creative Commons Naamsvermelding - Niet Commercieel licentie.
Disclaimer	De editie van de Guido Gezellecorrespondentie is het resultaat van een samenwerkingsproject met vrijwilligers. De databank is in opbouw, aanvullingen en opmerkingen kunnen gemeld worden aan els.depuydt@brugge.be .
Citeren	Een brief kan worden geciteerd als: [Naam van editeur(s)], [brieffschrijver aan briefontvanger, plaats, datum]. In: GezelleBrOn, Wetenschappelijke editie van de correspondentie van Guido Gezelle. [publicatiedatum] Available from World Wide Web: [link]
